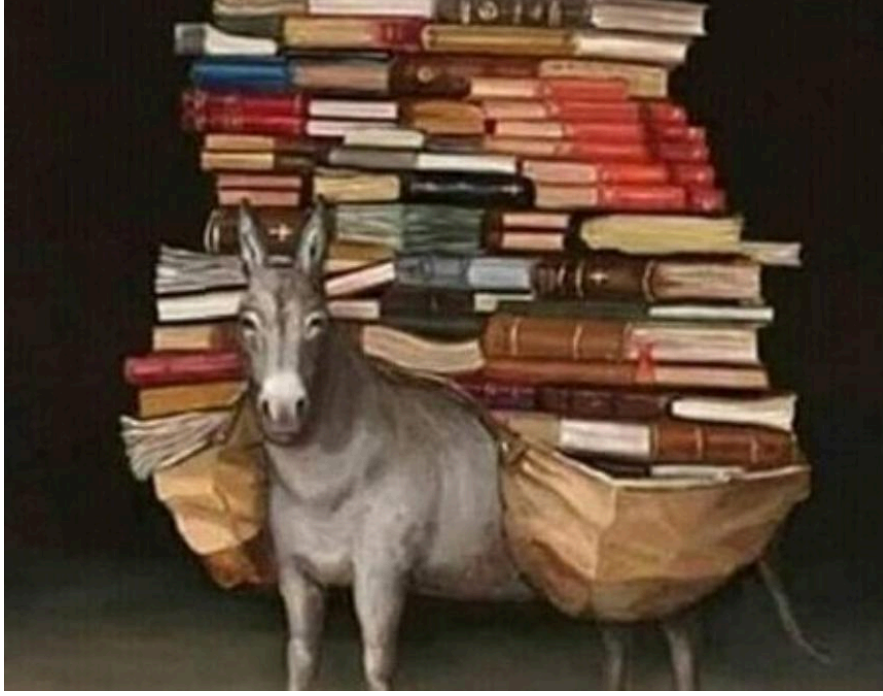

Kitap Yüklü Eşekler

– Halit Durucan · 07 Şubat 2025

KİTAP YÜKLÜ EŞEKLER

Günlük yaşantımızda sıklıkla “kitap yüklü eşekler” sözünü duyarız ancak bu söz üzerine ne kadar düşünür, ne kadar yorum yaparız acaba? Bu konuya ben dört boyutta bakıyorum ve kendimce çıkarımlarda bulunmak istiyorum. Makalemin gelişme bölümünde ne anlama geldiğini Yüce Kitabımız Kuran ayetiyle daha anlaşılır hale getirmek istiyorum.

Ben konuya dört açıdan bakacağım:

a-) Eşek, bir binek ve yük taşıyıcı hayvandır. Belki de insanoğlunun en ağır işlerine koşulan güçlü, güçlü olduğu kadar inatçı bir hayvandır. Özellikle köy ve kırsal bölgelerimizde insanlar, eşeklerden faydalanırlar. Yüce Allah, eşeği, atı, deveyi, katrı, filleri ve mandaları insanların ağır işlerde kullanması; bazılarını da etinden, sütünden faydalanması için yaratmıştır. Özellikle çiftçiler bu hayvanları kullanarak zor işlerini kolaylıkla yapmaktadır.

b-) İnsanların çoğunluğu, iyiliği ve yardımseverliği yüreğinde taşıyan ve bu uğurda bazı bedeller ödeyen insanları da “eşek” olarak nitelemektedir. Halk deyimiyle “enayi” yerine koymaktadır. Bu tutum ve davranışlar, insan fıtratıyla uyumsuz ve Allah’ın rızasından sapmaya sebep olacak kötü bir duygu, iğrenç bir benzetmedir. Yürelerinde iyilik taşıyanlara “enayi” ya da “eşek” benzetmesi yapanların vicdanlarında insanlara sevgi, saygı ve yardım gibi ulvi amaçlar olmadığı için hep aşağılama amacı güderler. Bu duruma ters bir perspektiften bakacak olursak eğer; bana göre de bu tür insanlar eşeğin önde gidenleridir. Zira onlar, vicdanlarında kötülüğü taşıdıkları için “kötülük taşıyan eşeklerdir”

c-) İnsanlar arasında bencil, çıkarıcı ve fırsatçı çok sayıda insan vardır. Nokta kadar menfaat karşısında

virgöl gibi eğilmeyi büyük bir meziyet sanırlar. Bu tür insanlar için nasıl elde edilirse edilsin kazanç kazançtır. İşte bu tür karakteri arızalı insanlar, kolaylıkla kullanılabilir ve yönlendirilebilirler. Kendisinden yapılması istenilen işlerin kirliliğine, kanunlara uygunluğu ya da etik değerlere uygunluğu hiç önemli değildir. Bu tür iki ayaklı eşeklerin sırtına ne kadar yük vurursanız vurun, "bu kadarı da ağır olur" demez; beli kırılana kadar o yükü taşır ve alacağını alır; tüm yorgunluğunu da unuttur.

d-) Yine insanlar arasında okumaya, araştırmaya kendini adayan insanlar vardır. Bu tür insanlar, bilgisini daima kendine saklar. Edindiği bilgilerden hiç kimseye öğretmez. Onlara göre herkese öğretirse kendi bilgeliğinin bir kıymetinin kalmayacağı vehmine kapılırlar. Bu işin bir yönü. Diğer yönü ise bilgi birikimlerini daima kazanç elde etmek için kullanır. Bu tip insanlar genellikle hacı-hoca takımından çıkmaktadır. Yanlış anlaşılmasın; her hacı-hoca takımından bahsetmiyo-rum. Benim kastettiğim muskacı müptezellerdir. Bazı hacı-hoca takımı da bir cenaze söz konusu olduğunda para karşılığında cenaze evinde ya hatim indirir ya da Yasin suresini okur. İşte bu tür çakma din adamları Kuran'da yeri olmayan fal, büyü ve kehanet gibi günümüzde yaygın olan ve Allah'ın "şeytan işi pislikler" olarak belirttiği işleri rahatlıkla yapabiliyorlar. Kuran'ın hakikatlerinden kopuktur ve Kuran gerçeği ile etrafındaki insanları aydınlatmazlar. Kim bilir, belki de bu tür insanların vicdanlarını şeytani işler kapladığından Kuran'ın aydınlık yüzünü görememişlerdir. İşte ben, bu sebepten dolayı bu tür sakallı-cübbeli, Kuran'dan nasipsizleri "kitap yüklü eşekler" olarak görüyorum.

Çıkarıcı-dinci müptezeller dışında, insanların günlük hayatlarında kullanabilecekleri ve insanlara kolaylıklar sağlayacak bilgiler de insanlardan saklanır. Çünkü kendisi o işin "piri" olarak bilinmek ister. Herkesin o işi bildiği bir yerde ne pirligi kalır, ne de ustalığı Bu konuyu mesleklerden ayrı tutarak belirtiyorum. Zira meslekler eğitimle elde edilir ve geçimlik bir rızık kapısıdır ve hemen her insanın kolaylıkla öğrenebileceği pratik bir iş değildir...

Sözlük anlamına bir bakalım: "Bilgiyi kendi adına ve insanlık adına faydalı hale getirme becerisi hatta isteği bulunma-yan, anlaşılması zor bireyler için kullanılan deyim." İşte bu tür insanlar, kitap ya da bilgi yüklü eşeklerdir.

Bir de Kuran ayetleriyle konuyu anlamaya çalışalım: "Kendilerine Tevrat yükletilip de sonra onu taşımayanların duru-mu, kitaplar taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah'ın ayetlerini yalanlayanların durumu ne kötüdür. Allah, zalim toplumu doğru yola iletmez." Cuma suresi 5. Ayet.

Sahih olduğu ileri sürülen bir hadiste Hz. Muhammed (sav) şöyle söylemiştir: "Boynuzsuz koyunun, boynuzlu koyundan hakkını alacağı gün gelecektir."

Ayet ve hadisin bize verdiği mesajları kendimize saklamadan, nerede bir zulüm hüküm sürüyorsa, zalimleri uyarmak gibi sorumluluğumuz vardır, çünkü insanlar eşref-i mahlûkattır. İnsan denilen mahlûk, emrindeki çalışanları, emrinde çalıştırdığı yük hayvanlarını, hatta kedi ve köpek gibi ev ve sürü bekçiliği yapan ve insanların da dostu olarak gördüğüm hayvanların hakları verilmelidir. Bu hayvanlara şefkatle muamele edilmelidir. Taşıyamayacağı yükler altında ezilmeme-lidir. Bu hayvanların da Mahkem-i Kübra'da kendisine eziyet/işkence yapanlardan mutlaka hesap soracaktır.